

Nr 92.

Ankom till riksdagens kansli den 23 april 1941 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förändring i avseende å löneställning och antal beträffande vissa ordinarie befattningar vid postverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk m. m. jämte en i ämnet väckt motion.

(4:e avd.)

I propositionen nr 149 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 7 mars 1941, gjort framställning angående förändring i avseende å löneställning och antal beträffande vissa ordinarie befattningar vid postverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk m. m.

I en inom andra kammaren väckt motion nr 263 har herr *U. R. Jacobson* m. fl. beträffande postverket hemställt, att riksdagen måtte besluta, att stationsmästarna av klass 8 uppflyttas från nuvarande 5 till 7 lönegraden och att stationsmästarna av klass 7 uppflyttas från nuvarande 7 till 9 lönegraden

Förevarande proposition innefattar i huvudsak

beträffande *postverket*: inrättande av en ny förste byråingenjörsbefattning (A 27) för postverkets industriella verksamhet å generalpoststyrelsens andra byrå, uppflyttning av föreståndaren för medelsrevisionen till förste revisor (A 24) samt införande av överpostexpeditörsbefattningar (A 15);

beträffande *statens järnvägar*: inrättande av en ordinarie byråchefsbefattning (A 30) för statsbanornas bildrift, uppflyttning av överinspektörerna på drifttjänstbyrån från 27 till 28 lönegraden, inrättande av en ny förste baningenjörsbefattning (A 27), en ny stationsinspektorsbefattning av klass 1 A (A 25) samt två nya expeditionsföreståndarbefattningar (A 21) och införande på övergångsstat av två förste baningenjörsbefattningar (A 27), var till kommer uppförande å statens järnvägars stat av vissa tjänster, föranledda av enskilda järnvägars förstatligande;¹ samt

beträffande *statens vattenfallsverk*: införande av befattningen jägmästare (A 27) och inrättande av två nya byråingenjörsbefattningar (A 26).

Departementschefen har inledningsvis anfört bland annat följande:

Till Kungl. Maj:ts prövning föreligga åtskilliga av generalpoststyrelsen, järnvägsstyrelsen och vattenfallsstyrelsen gjorda framställningar om ändring

¹ De av förstatligandet motiverade personalförändringarna skola träda i kraft först den 1 januari 1942, de övriga däremot redan den 1 juli 1941, vilket medfört förslag om godkännande av två skilda personalförteckningar för statens järnvägars del.

i löneställning eller antal beträffande vissa ordinarie befattningar vid postverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk.

Innan jag övergår till de ingivna framställningarna, vill jag erinra, att inom finansdepartementet tillkallade sakkunniga, i det följande benämnda tjänsteförteckningssakkunniga för affärsverken, den 13 februari 1939 avgivit betänkande angående revision av tjänsteförteckningen i vad avser statens affärsdrivande verk (statens offentliga utredningar 1939: 5). Vid anmälan den 10 mars 1939 (proposition nr 239) av då föreliggande framställningar från kommunikationsverkens styrelser framhöll min företrädare i ämbetet, under hänvisning till uttalande i annat sammanhang av chefen för finansdepartementet, att han icke ansåge sig böra framlägga förslag om inrättande av befattningar, som icke funnes upptagna i tjänsteförteckningen. Dylika förslag torde, framhöll han vidare, lämpligen böra upptagas till prövning i ett sammanhang för tjänsteförteckningen i dess helhet, vilket emellertid icke kunde ske förrän efter avslutad utredning rörande den del av tjänsteförteckningen, som avser allmänna civilförvaltningen. De sålunda angivna riktlinjerna blevo vägledande för statsmakternas prövning av hithörande spörsmål år 1939.

Vid min anmälan i följd av verksstyrelsernas framställningar rörande förändring i avseende å löneställning eller antal av vissa ordinarie befattningar framhöll jag (proposition nr 153), att jag saknade anledning förorda avsteg från den år 1939 intagna principiella ståndpunkten. Jag ansåg mig endast i vissa speciella undantagsfall böra framlägga förslag om inrättande av befattningar, som icke funnos upptagna i tjänsteförteckningen i dess dåvarande lydelse.

Enligt vad jag inhämtat, kan utredningen rörande lönegradsplaceringen för befattningshavare tillhörande allmänna civilförvaltningen icke avslutas inom sådan tid, att frågan om revision av tjänsteförteckningen i dess helhet kan föreläggas årets riksdag. Ehuru jag alltjämt är av den uppfattningen, att förslag, som innebära ändring av tjänsteförteckningen, endast i undantagsfall böra upptagas till prövning, innan den nu pågående revisionen av tjänsteförteckningen avslutats, ser jag mig dock nödsakad att i förevarande hänseende förorda en något mindre restriktiv inställning än den, åt vilken jag förlidet år gav uttryck. Jag avser härmed ingalunda, att den återhållsamhet rörande inrättandet av nya befattningar eller förbättrad löneställning för redan befintliga befattningar, som till följd av tidsläget kännetecknat och alltjämt kännetecknar statsmakternas prövning av frågor av här berört slag, skall eftersättas. Jag har endast velat framhålla, att vissa av de förslag, som innefattas i den för affärsverkens del redan avslutade tjänsteförteckningsrevisionen, vunnit ökad aktualitet genom framställningar från verksstyrelserna samt att det med hänsyn bland annat härtill får anses befogat att upptaga dylika förslag till prövning i något vidare utsträckning än tidigare skett.

I detta sammanhang vill jag erinra, att 1938 års personalkommission vid statens järnvägar avgivit betänkanden och förslag angående förhållandet mellan arbetsuppgifter och löneställning för personal vid statens järnvägar *dels* i april 1940 i vad gäller personal vid förrådsavdelningen, huvudverkstäderna, ban- och maskinavdelningarna samt lågfärjorna (statens offentliga utredningar 1940: 14), *dels ock* i juli 1940 i vad gäller personal vid distriktskanslierna. Ifrågavarande betänkanden, varöver järnvägsstyrelsen avgivit utlåtande den 7 februari 1941, äro för närvarande föremål för allmänna löne-nämndens bedömande.

Av personalkommissionens uppdrag återstår för närvarande att undersöka förhållandet mellan arbetsuppgifter och löneställning för personal vid

trafikavdelningen, bilavdelningen och järnvägsstyrelsen. Innan undersökningen i denna del avslutats, synes mig resultatet av kommissionens arbete icke böra underställas statsmakternas prövning. Jag anser mig därjämte i anslutning till min föregående år uttalade uppfattning för statens järnvägars del icke böra förorda förslag, beträffande vilka icke är ostridigt att de sakna samband med kommissionens arbete eller att de icke komma att föregripa resultatet av detta arbete.

Alltsedan krigets utbrott har stor återhållsamhet iakttagits vid bedömandet av förslag om inrättande av nya befattningar eller förbättrad lönegradsplacement av befintliga befattningar såväl vid kommunikationsverken som inom statsförvaltningen i övrigt. De i förevarande proposition framlagda förslagen kunna möjligen giva sken av mindre återhållsamhet i förevarande hänseenden. Emellertid är att märka, att förslagen till övervägande delen äro föranledda av upprepade framställningar från verksledningarna samt att de föreslagna förändringarna av olika skäl ansetts särskilt starkt motiverade. Utskottet har därför funnit sig kunna tillstyrka förslagen i fråga.

Beträffande telegrafverket har särskild proposition framlagts i samband med föreslagen omorganisation av detta verk. I avseende härå får utskottet hänvisa till sitt utlåtande nr 81.

Vidkommande statens järnvägar har departementschefen framhållit, att resultatet av 1938 års personalkommissionens arbete ej borde underställas statsmakterna, förrän kommissionen hunnit helt slutföra sin uppgift samt alltså även de återstående avsnitten (trafikavdelningen, bilavdelningen och järnvägsstyrelsen) undersökts. Mot detta departementschefens uttalande har såväl från kommissionen som från personalhåll framförts vissa erinringar till utskottet.

I anledning härav må framhållas, att det är förklarligt om från personalhåll måste hysas oro inför ett uppskov med hithörande frågors prövning, särskilt under den pressande arbetsbelastning som nuvarande högtrafik medfört inom skilda grenar av statsbanornas förvaltning.

Erinras må att motiveringen för personalkommissionens tillsättning var att undanröja de irritationsmoment, som framkallats genom de försämrade befordringsmöjligheterna för tjänstemännen vid statens järnvägar. I de delar, vilkas prövning nu uppskjutits, har kommissionen — vilken tillsattes den 5 november 1937 — avgivit betänkanden dels i april 1940 i fråga om förrådsavdelningen, huvudverkstäderna, ban- och maskinavdelningarna samt tåg färjorna, dels ock i juli 1940 i fråga om distriktskanslierna.

För egen del finner utskottet det vanskligt att i enlighet med de från personalhåll framförda önskemålen göra något uttalande om att kommissionens tidigare utredningar — vilka för närvarande äro på remiss hos allmänna lönenämnden — icke kunna anses äga sådant samband med undersökningarna av återstående personalgrupper, att hela frågan bör upptagas i ett sammanhang. Utskottet vill endast framhålla angelägenheten av att den slutliga prövningen av förhållandet mellan arbetsuppgifter och löneställ-

Utskottet.

ning för personalen vid statens järnvägar måtte ske inom sådan tid, att berättigade intressen från personalhåll icke åsidosättas.

Vad till sist angår det motionsvis framförda yrkandet om gynnsammare lönegradsplacering för vissa stationsmästare vid postverket får utskottet hänvisa till sitt vid 1940 års riksdag — i anledning av en liknande motion — gjorda uttalande, att fråga här vore om lönekrav, vilka tvivelsutan förtjänade allt beaktande men vilkas prövning dock på grund av tidsläget måst tillsvidare uppskjutas.

Med tillstyrkande alltså av propositionen och avstyrkande av den i ämnet väckta motionen, hemställer utskottet,

- I. att riksdagen må
a) godkänna följande personalförteckningar, att gälla tillsvidare från och med den 1 juli 1941:

Personalförteckning för postverket.

Befattning	Tjänstemän & ordinarie stat.	Lönegrad
1 generaldirektör och chef	C 13
1 postsparbankschef	C 7
4 byråchefer	A 30
7 postdirektörer	A 29
1 byrådirektör	A 28
1 byrådirektör och ombudsman	A 28
1 förste byråingenjör	A 27
1 förste intendent	A 27
1 kontorschef	A 27
1 förste aktuarie	A 26
1 intendent	A 26
1 kamrer	A 26
6 sekreterare	A 26
3 överpostmästare	A 26
22 postmästare av klass 1 A	A 25
1 förste revisor	A 24
1 intendent	A 24
38 postmästare av klass 1 B	A 24
6 sekreterare	A 24
9 överkontrollörer	A 24
15 förste kontrollörer	A 22
55 postmästare av klass 2	A 22
5 aktuarier	A 21
12 notarier	A 21
6 revisorer	A 21
2 revisorer och bokhållare	A 21;

Personalförteckning för statens vattenfallsverk.

Befattning	Tjänstemän å ordinarie stat.	Lönegrad
1 generaldirektör		C 16
1 överdirektör och souschef		C 13
2 kraftverksdirektörer		C 11
2 överingenjörer		C 10
3 kraftverksdirektörer		C 9
1 driftdirektör		C 7
1 förrådsdirektör		C 5
1 kanaldirektör		C 5
3 byråchefer		A 30
1 förste byrådirektör		A 30
1 byrådirektör		A 28
3 driftchefer		A 28
4 direktörsassistenter vid kraftverk		A 27
7 distriktsingenjörer		A 27
11 förste byråingenjörer		A 27
4 förste driftsingenjörer		A 27
2 förste sekreterare		A 27
1 jägmästare		A 27
12 byråingenjörer		A 26
1 direktörsassistent vid kanalverk		A 26
1 driftsingenjör		A 26
3 sekreterare		A 26
1 förste revisor		A 24
3 ingenjörer		A 24
1 kamrer		A 24
2 sekreterare		A 24
1 förste kontrollör		A 22
4 ingenjörer		A 22
1 förrådsförvaltare		A 21
2 förste kassörer		A 21
2 kanalinspektörer av klass 1		A 21
6 kontrollörer		A 21
4 notarier		A 21
1 revisor		A 21;

Anm. En befattning såsom kraftverksdirektör i lönegraden C 9 skall indragas vid inträffande ledighet å befattningen såsom kraftverksdirektör vid kraftverket i Västerås. I avvaktan härå skall en driftchefsbefattning hållas vakant.

b) godkänna följande personalförteckning för statens järnvägar, att gälla från och med den 1 juli 1941 till och med den 31 december samma år:

Personalförteckning för statens järnvägar.

Tjänstemän & ordinarie stat.

Befattning	Lönegrad
1 generaldirektör och chef	C 17
1 överdirektör och souschef	C 11
5 distriktschefer	C 9
1 förrådsdirektör	C 8
1 verkstadsdirektör	C 8
1 verkstadsöveringenjör	C 6
11 byråchefer	A 30
1 arkitekt	A 28
1 ombudsman	A 28
4 överinspektörer	A 28
1 överkontrollör	A 28
5 distriktssekreterare	A 27
3 förrådsintendenter	A 27
16 förste baningenjörer	A 27
15 förste byråingenjörer	A 27
10 förste maskiningenjörer	A 27
5 förste sekreterare	A 27
17 förste trafikinspektörer	A 27
4 förste verkstadsingenjörer	A 27
1 lantmätare	A 27
17 baningenjörer	A 26
2 befälhavare av klass 1 å tågfarja	A 26
10 byråingenjörer	A 26
2 förrådsintendenter	A 26
1 förste aktuarie och chef för statistiska kontoret ..	A 26
1 förste revisor	A 26
1 intendent	A 26
1 kamrer	A 26
7 maskiningenjörer	A 26
4 sekreterare	A 26
5 signalingenjörer	A 26
5 telegrafingenjörer	A 26
12 trafikinspektörer	A 26
3 verkstadsingenjörer	A 26
5 överinspektörer	A 26
15 stationsinspektörer av klass 1 A	A 25
1 befälhavare av klass 2 å tågfarja	A 24

Befattning	Lönegrad
1 expeditjonsföreståndare	A 24
1 förrådskontrollör	A 24
3 förste kontrollörer	A 24
7 sekreterare	A 24
25 stationsinspektorer av klass 1 B	A 24
7 baninspektorer	A 22
5 distriktskamrerare	A 22
14 elektroingenjörer	A 22
13 konstruktörer	A 22
8 maskininspektorer	A 22
28 stationsinspektorer av klass 2	A 22
10 verkstadsinspektorer	A 22
1 verkstadskamrer	A 22
4 aktuarier	A 21
22 byråassistenter	A 21
23 expeditjonsföreståndare	A 21
2 förste styrmän av klass 1	A 21
1 huvudkassör	A 21
8 kontrollörer	A 21
14 notarier	A 21
3 revisorer	A 21;

c) godkänna följande personalförteckning för statens järnvägar, att gälla tillsvidare från och med den 1 januari 1942:

Personalförteckning för statens järnvägar.

Tjänstemän å ordinarie stat.

Befattning	Lönegrad
1 generaldirektör och chef	C 17
1 överdirektör och souschef	C 11
5 distriktschefer	C 9
1 förrådsdirektör	C 8
1 verkstadsdirektör	C 8
1 verkstadsöveringenjör	C 6
11 byråchefer	A 30
1 arkitekt	A 28
1 ombudsman	A 28
4 överinspektörer	A 28
1 överkontrollör	A 28
5 distriktssekreterare	A 27
3 förrådsintendenter	A 27
16 förste baningenjörer	A 27

Befattning	Lönegrad
15 förste byråingenjörer	A 27
10 förste maskiningenjörer	A 27
5 förste sekreterare	A 27
17 förste trafikinspektörer	A 27
4 förste verkstadsingenjörer	A 27
1 lantmätare	A 27
18 baningenjörer	A 26
2 befälhavare av klass 1 å tågfarja	A 26
10 byråingenjörer	A 26
2 förrådsintendenter	A 26
1 förste aktuarie och chef för statistiska kontoret	A 26
1 förste revisor	A 26
1 intendent	A 26
1 kamrer	A 26
8 maskiningenjörer	A 26
4 sekreterare	A 26
5 signalingenjörer	A 26
5 telegrafingenjörer	A 26
13 trafikinspektörer	A 26
3 verkstadsingenjörer	A 26
5 överinspektörer	A 26
15 stationsinspektörer av klass 1 A	A 25
1 befälhavare av klass 2 å tågfarja	A 24
1 expeditjonsföreståndare	A 24
1 förrådskontrollör	A 24
3 förste kontrollörer	A 24
8 sekreterare	A 24
26 stationsinspektörer av klass 1 B	A 24
7 baninspektörer	A 22
5 distriktskamrerare	A 22
14 elektroingenjörer	A 22
13 konstruktörer	A 22
9 maskininspektörer	A 22
30 stationsinspektörer av klass 2	A 22
10 verkstadsinspektörer	A 22
1 verkstadskamrer	A 22
4 aktuarier	A 21
23 byråassistenter	A 21
23 expeditjonsföreståndare	A 21
2 förste styrmän av klass 1	A 21
1 huvudkassör	A 21
10 kontrollörer	A 21
14 notarier	A 21
3 revisorer	A 21;

d) medgiva, att vid postverket befattning såsom överpost-expeditör upptages i tjänsteförteckningen i lönegraden A 15;

e) medgiva, att vid statens järnvägar två förste baningenjörsbefattningar i lönegraden A 27 uppföras å övergångsstat;

f) bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda de övergångsbestämmelser, som vid genomförandet av förberörda förslag må erfordras.

II. att motionen II: 263 ej må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 22 april 1941.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Joh. Nilsson* i Malmö, *Oscar Olsson, Per Gustafsson, Pauli, Bernhard Nilsson, Torsten Ström, Heiding, André, Sven Larsson, Bäckström* och *Gustaf Ivar Anderson*; samt

från andra kammaren: herrar *Törnkvist, Svensson* i Grönvik, *Andersson* i Prästbol, *Danielsson, Persson* i Falla, *Lindberg* i Umeå, *Isacsson, Persson* i Tidaholm, *Holmdahl, Viklund, Hansson* i Rubbestad och *Åkerström*.
